

426.

Др. СИМА ГРОЗДАНИЋ

ПРОБЛЕМИ ДАРВИНИЗМА
АДАПТИВНА ОБОЈЕНОСТ ЖИВОТИЊА
(ПАУЦИ И ИНСЕКТИ)

БЕОГРАД
1 9 5 2

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

16

Редактор
Душан Б. Чолић

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ
И НАУЧНО ПРОУЧАВАЊЕ
ПРИРОДНИХ РЕТКОСТИ
НР СРБИЈЕ

ПРЕДГОВОР

Материјалистичка биологија ухватила је чврсте темеље у учењу Чарлса Дарвина. Дарвинизам је продро у све гране биологије, упркос томе што су се јављале и што се још и данас понегде јављају разна друга схватања (виталистичка, идеалистичка, холистичка, метафизичка итд.) по појединим биолошким проблемима. Из историје биологије последњих сто година видимо колико су многобројни природњаци припомогли да се учврсти Дарвиново еволуционистичко схватање о постанку врсте путем природног одабирања, његова идеја о развоју својстава (грађе, понашања) живих бића на принципу корисности, уопште његово схватање о природној историји живог света на земљи.

Овде посебно желим да нагласим да је материјалистичка биологија необично много обогачена учењем Мичурина и његовог следбеника Лисенка. То је учење које доследно дијалектички гледа на однос који се у датом моменту успоставља између организма и његове средине. Можемо управо рећи да је то први покушај у биолошкој науци да се свесно посматра однос организма и његове средине онаквим, какав он у ствари јесте.

Даље, нарочито хоћу да нагласим да бисер материјалистичке биологије претставља рефлекторна теорија Павлова. Ми још немамо ни потпуне претставе о томе, колико је генијални физиолог Павлов допринео правилном схватању понашања животиња, проучавању њихове нервне делатности. Павловљева рефлекторна теорија разбија у парампарчад сва досадашња идеалистичка схватања постанка психике, — свести код животињских организама, укључујући овамо и човека.

Савремена психологија и савремена биологија с правом могу да се поносе именима Дарвина, Мичурина, Павлова и Лисенка. То су прави творци савремене материјалистичке биологије и психологије. Третирати ма какав биолошки или психолошки проблем, а не водити рачуна о овим великим природњацима XIX и XX века, значило би једноставно тапкати по мрачним дворанама метафизике. Моје је мишљење да би то било више него неозбиљно за једнога савременог биолога или психолога.

На Дан устанка
7 јула 1952

Сима Грозданић

СА Д Р Ж А Ј

Предговор	3
Увод	5
А. Пауци	7
Адаптивна обојеност неких врста паукова	7
1. Посматрања на <i>Thomisus albus</i>	9
2. Посматрања на <i>Misumena calycina</i>	13
3. Општи осврт и закључци	14
Б. Инсекти	17
1. Риличари (Rhynchota)	17
2. Правокрилци (Orthoptera)	22
3. Тврдокрилци (Coleoptera)	25
а) <i>Trichius fasciatus</i>	25
б) <i>Coccinella septempunctata</i>	28
в) <i>Perotis lugubris</i>	29
г) <i>Trichodes apiarius</i>	30
4. Двокрилци (Diptera)	31
а) Syrphidae	31
α) — Мимикрија <i>Eristalis</i> -врста	31
β) — Мимикрија <i>Volucella</i> -врста	32
б) Bombyliidae	34
5. Лептири (Lepidoptera)	35
1. — Дневни лептири (Rhopalocera)	36
а) Nymphalidae	37
α) — <i>Vanessa</i> -врсте	37
β) — <i>Polygonia c-album</i>	42
γ) — <i>Argynnis pandora</i>	42
δ) — <i>Limenitis rivularis</i>	44
б) Pieridae	44
α) — <i>Colias crocea</i>	44
β) — <i>Pieris brassicae</i>	49
γ) — <i>Anthocharis cardamines</i>	52
δ) — <i>Gonepteryx rhamni</i>	53
в) Satyridae	54
α) — <i>Coenonympha pamphilus</i>	54
β) — <i>Epinephele jurtina</i> (janira)	55
γ) — <i>Paragre megaera</i>	56
д) Lycaenidae	59
α) — <i>Lycaena icarus</i>	59
II — Ноћни лептири (Heterocera)	63
а) Zygaenidae	64
б) Лептири који падају на суво лишће	65
в) Лептири који падају на кору дрвећа	68
С. Теориска разматрања и закључци	73
Литература	85
Регистар	87